

Välkommen till Accelerera och leverera

EN UTBILDNINGSSERIE
FRÅN MEDTECH4HEALTH

Sessionen börjar kl 09.00 – inspelning pågår

Användarmedverkan

– varför och hur?

Introduktion

Stefan Johansson

Forskare och tillgänglighetsexpert

Kontakt: stefan.johansson@begripsam.com

Thilia Nyberg

Project Manager, Funktionsrätt Skåne

Kontakt: thilia.nyberg@funktionsrattskane.se

Bakgrund

- Guiden grundas i verkliga behov
- Brygger på erfarenheter från personer med funktionsnedsättning
- Utgår från praktik och rättighetsperspektiv.

Varför en guide?

Vi såg ett glapp!

- Många vill – få vet **hur**
- Användare blir gisslan – inte medforskare
- Så gör du **rätt** i praktiken.

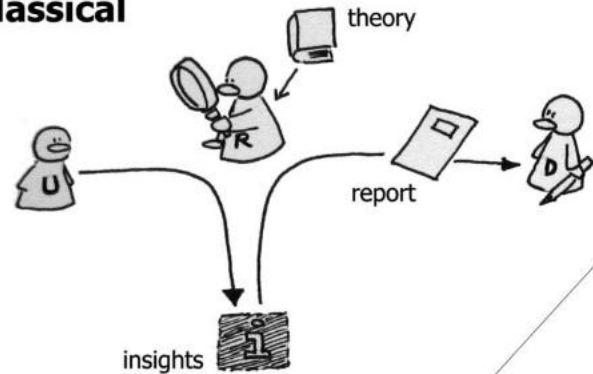
Vad är användarmedverkan?

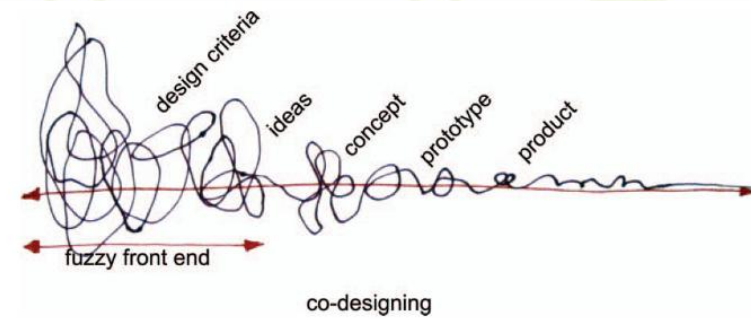
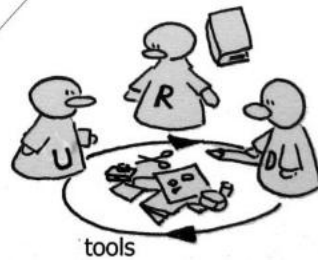
- Forma lösningar tillsammans med dem som påverkas
- Inte en test på slutet – utan delaktighet från start
- Extremanvändare – experter på vad som brister

Traditionell design vs co-design

classical

co-design

Sanders, E., & Stappers, P. J. (2008). Co-creation and the new landscapes of design. *Co-Design*, 4(1), 5–18.

Johansson, S., Hedvall, P. O., Larsdotter, M., Larsson, T. P., & Gustavsson, C. (2023). Co-Designing with Extreme Users: A Framework for User Participation in Design Processes. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 25(1), 418–430.

Användartest

Testpersonen

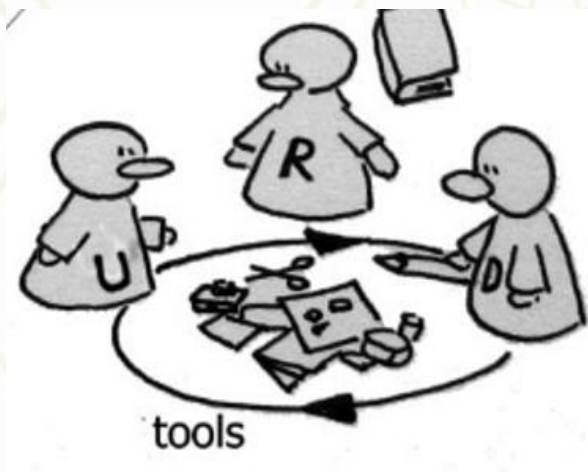
- Blir ett studieobjekt.
- Kan inte peka ut det som den själv anser är de stora problemen.
- Behöver inte ta ansvar för helheter.
- Är ensam.
- Är förbrukad efter deltagande
- Deltar i en process präglad av stark maktobalans.

Designern

- Äger hela problemformuleringsinitiativet
- Anser sig veta vad som behöver testas
- Får svar på specifika testfrågor/testfall
- Tror sig kunna omvandla testresultat till mätbar sanning eftersom testresultatet anses objektivt

Användartest är fortfarande en användbar metod – om man är medveten om dess begränsningar.

Samskapande utvärderingar

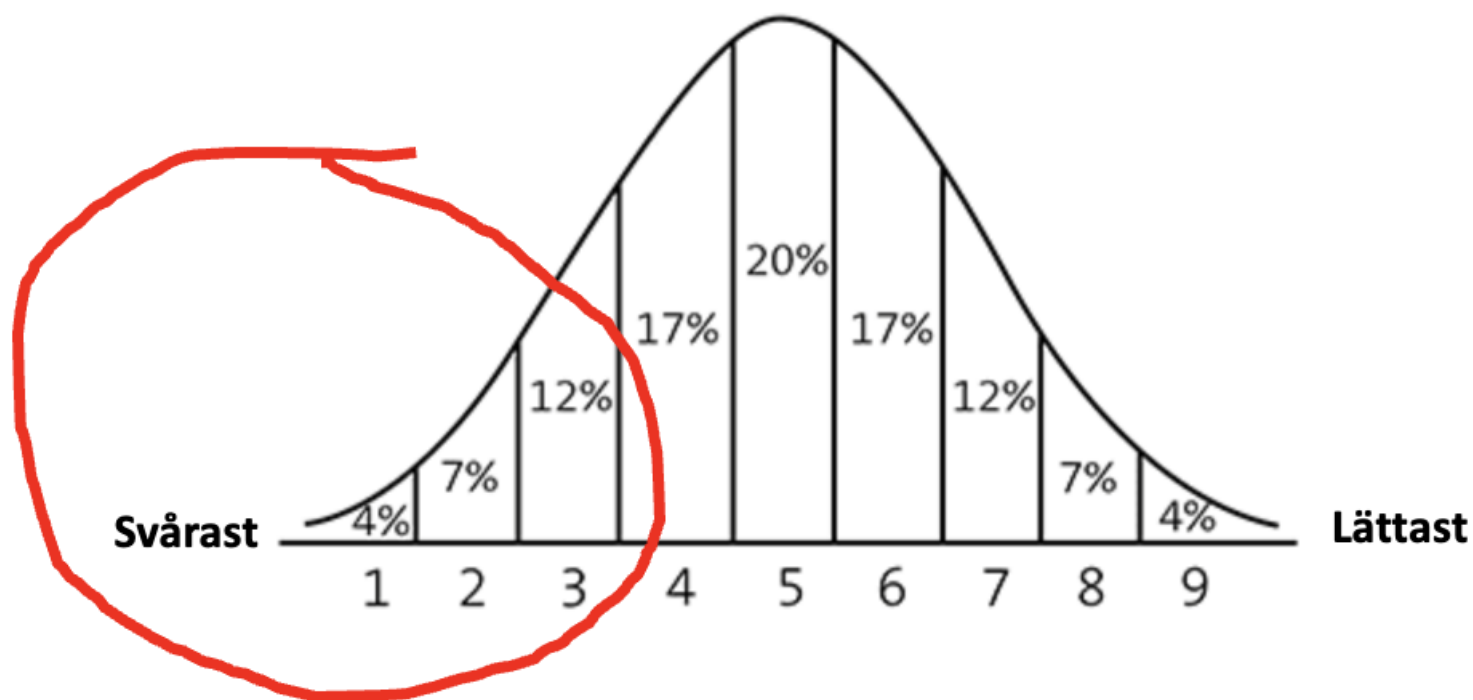

Gruppen skapar djup förståelse tillsammans

- Alla deltagare är subjekt – de bidrar med sina respektive levda erfarenheter. Gruppen ger trygghet.
- Alla kan formulera eller peka på ett problem.
- Ingen behöver uppmanas att ”tänka högt”, detta sker naturligt i det pågående samtalet.
- Associativ process – en person får nya tankar utifrån vad en annan säger.
- Strävar inte efter att ge mätbara sanningar – strävar efter att ge ett rikt underlag som designern kan använda för att hitta bättre lösningar.
- Jämnar ut makt-obalanser
- Samma personer kan delta flera gånger.

“What we need to do to design, is to look at the extremes. The middle will take care of itself.”

Fokus på dem som har det svårast

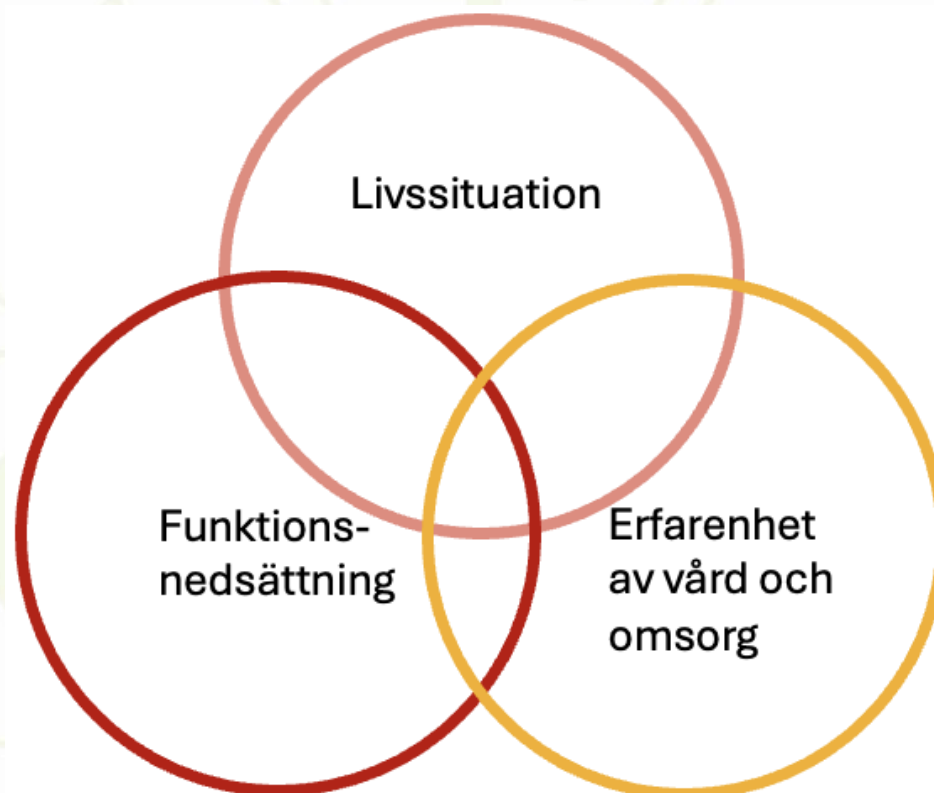

Fokus på extremanvändare

betyder att man söker upp de grupper i befolkningen som har stora svårigheter att använda digitala tjänster.

Extremt svårt - 4% av befolkningen, c:a 400 000 personer.
 Stora svårigheter - 23% av befolkningen, c:a 2,3 miljoner personer.

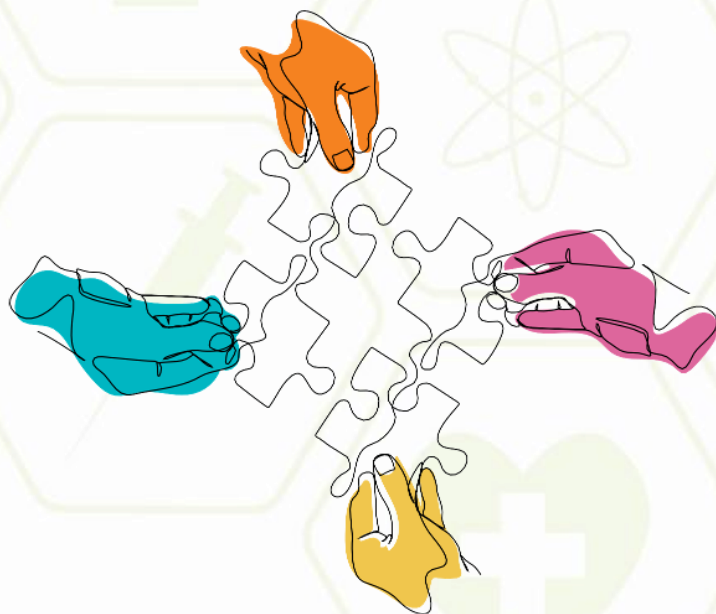
Extremanvändare

**De som bäst förstår
problemen, får sällan
möjlighet att påverka!**

Inflytande och påverkan

- **Resurs- och rollfördelning i utvecklingsprocesser** Hur mycket makt har användaren egentligen?
- **Ersättning och erkännande** Skapar status för individen och gör det möjligt för beställaren att ställa krav – viktigt för kvalitet och resultat.
- **Påverkan föder medverkan** När användare ser att deras bidrag gör skillnad ökar engagemanget.

Från idé till uppföljning

Case:

- Kallelser, Region Skåne

1. Planera

- Sätt mål
- Budgetera tid och resurser
- Välj rätt metod och säkerställ förankring.

2. Rekrytera

- Vem berörs?
- Hur hittar vi dem?
- Hur skapar vi balans och representation?

3. Genomför

- Skapa trygga sammanhang
- Forma stödstrukturer
- Kommunera tydligt.

2. Följ upp

- Har vi förstått rätt
- Vad ledde medverkan till?
- Vad kan förbättra?

Diskussion!

Tre nycklar till god användarmedverkan

1. **Tid** – skapa utrymme och avsätt tid i din planering
2. **Tillit** – bygg relationer och vad förstående
3. **Tillgång** – se till att alla kan delta

FRÅGA, ANTA INTE!

Take home messages

- Struktur möjliggör handling – vilja räcker inte
- De med störst behov visar vad som fungerar för alla
- Utan rätt förutsättningar faller även den bästa idén
- Rätt beslut kräver insikter – inte antaganden

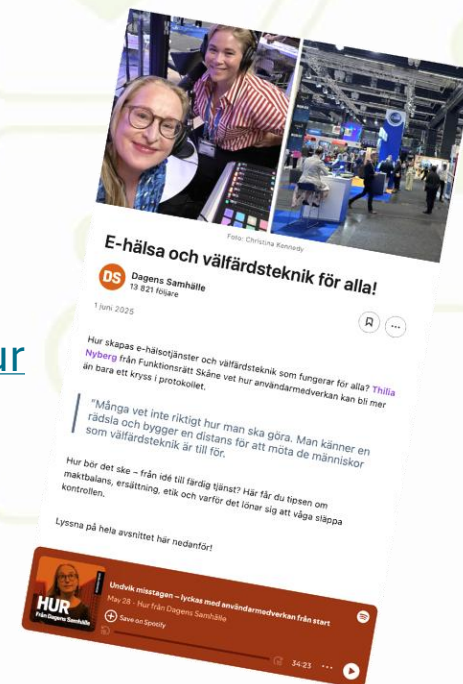
Läs och lyssna!

Scanna QR-koden för att ladda ner guiden.

Dagens samhälls
podd – Hur!

[Länk till Spotify och podden - Hur](#)

Kontakta oss

Stefan Johansson

Forskare och tillgänglighetsexpert

Kontakt: stefan.johansson@begripsam.com

Thilia Nyberg

Project Manager, Funktionsrätt Skåne

Kontakt: thilia.nyberg@funktionsrattskane.se

Besvara enkäten:

<https://sv.surveymonkey.com/r/utbseriesession9>

**ACCELERERA OCH LEVERERA
SESSION 10**

Upphandling – Nyckeln till framgång

28 aug kl 9-11

